

„VÉGRE ITTHON” –
DOHNÁNYI AMERIKAI HAGYATÉKA
A ZENETUDOMÁNYI INTÉZETBEN

“HOME AT LAST” –
DOHNÁNYI’S AMERICAN ESTATE AT THE
INSTITUTE FOR MUSICOLOGY

Kiállítási katalógus
An Exhibition Catalogue

MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont
Zenetudományi Intézet Zenetörténeti Múzeum
*Museum of Music History of the Institute for Musicology,
Research Centre for the Humanities, Hungarian Academy of Sciences*

Budapest, 2016

„Végre itthon” – Dohnányi amerikai hagyatéka a Zenetudományi Intézetben
“Home at Last” – *Dohnányi’s American Estate at the Institute for Musicology*

Az MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet
20–21. Századi Magyar Zenei Archívum és Kutatócsoport kiállítása.
*An Exhibition of the Archives and Research Group for 20th–21st Century
Hungarian Music of the Institute for Musicology, Research Centre for the
Humanities, Hungarian Academy of Sciences.*

A kiállítás megnyitása / *Opening*: 2014. október 1. / *1st October, 2014*

Rendezte / *Curator*: Kusz Veronika

Helyszín / *Address*: MTA BTK Zenetudományi Intézet,
1014 Budapest, Táncsics u. 7.

Köszönetet mondunk Dr. Seàn Ernst McGlynn-nek (Tallahassee),
aki a dokumentumokat a Magyar Tudományos Akadémiának ajándékozta.

*Special thanks to Dr. Seàn Ernst McGlynn (Tallahassee) who donated
the documents to the Hungarian Academy of Sciences.*

Támogatók / *Sponsors*:

Lendület
program

© MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet

© Kusz Veronika

www.zti.hu/index.php/hu/muzeum, www.zti.hu/index.php/hu/mza
magyar.zenei.archivum@btk.mta.hu

Felelős kiadó: MTA Bölcsészettudományi Kutatóközpont Zenetudományi Intézet

Cím: 1014 Budapest, Táncsics u. 7.

Terv, tördelés: Kondor Imréné

Dohnányi amerikai hagyatéka a Zenetudományi Intézetben

Dohnányi Ernő (1877–1960), zeneszerző, zongoraművész és karmester a 20. századi magyar zenetörténet egyik legjelentősebb alakja volt. Pozsonyi gyermekéveit követően a budapesti Zeneakadémia növendéke lett, majd 1897-től nagy sikerrel koncertezett itthon és külföldön. 1915-ben telepedett le Budapesten, s hamarosan elnyerte a magyarországi zenei élet kulcspozícióit: 1919-től a Filharmóniai Társaság elnökkarnagya, 1931-től a Magyar Rádió zenei igazgatója, 1934-től pedig a Zeneakadémia főigazgatója lett. Az 1940-es évek elejéig sorra lemondott tisztségeiről, s 1944-ben elhagyta Magyarországot. Néhány évvel később az Egyesült Államokban lelt új otthonra, s haláláig a tallahassee-i Florida State University-n tanított.

A Zenetudományi Intézet 2002-ben kötelezte el magát Dohnányi életművének kutatása mellett, a gyűjteményt jelenleg a „Lendület” 20–21. Századi Magyar Zenei Archívum és Kutatócsoport kezeli. Kiállításunk Dohnányi amerikai éveit (1949–1960) mutatja be az elmúlt években Magyarországra került, tallahassee-beli hagyatékek dokumentumain keresztül. Dr. Seàn Ernst McGlynn, a zeneszerző amerikai mostohaunokája 2006-ban és 2014-ben jelentős mennyiségű emléktárgyat és dokumentumot adományozott a Zenetudományi Intézetnek, 2015-ben pedig a Magyar Tudományos Akadémia megvásárolhatta a Florida State University-n általa letétbe helyezett Dohnányi-gyűjteményt.

Mint a kiállított tárgyak tanúsítják, a zeneszerző a korábbiaknál jóval szerényebb életkörülményekkel, csendesebb sikerekkel volt kénytelen megelégedni élete utolsó tíz évében. A háborút követő politikai vádakkal való harc, a hatalmas státusbeli zuhanás és az emigrációs lét mindennapi nehézségei művészetén is nyomot hagytak. Dohnányi mindezek ellenére megőrizte személyiségének legendás harmóniáját, így kései éveinek krónikája nem befelé fordulásról, hanem bensőséges családi életről, számos koncertsikerről, rajongó tanítványi körről, s nem utolsó sorban izgalmas új kompozíciókról szól.

Dohnányi's American Estate in the Institute for Musicology

Composer, pianist and conductor Ernő (Ernst von) Dohnányi (1877–1960) was one of the most important figures of 20th-century Hungarian music history. After his childhood in Pozsony (now Bratislava, Slovakia) he studied at the Liszt Academy of Music in Budapest. From 1897 he gave successful concerts at home and abroad. In 1915 he settled in Budapest and soon won the key positions of Hungarian music life: from 1919 president and conductor of the Philharmonic Society Orchestra, from 1931 music director of the Hungarian Radio, from 1934 general director of the Music Academy. By the early 1940s he had resigned from all his posts and in 1944 he left Hungary. Some years later he found a new home in the United States and taught at Florida State University, Tallahassee until his death.

The Institute of Musicology pledged itself to the research of Dohnányi's oeuvre in 2002; at present, the Dohnányi collection is in the care of the "Momentum" Archives and Research Group for 20th-21st Century Hungarian Music. The exhibition gives a glimpse of Dohnányi's years in America through documents of the Tallahassee estate brought to Hungary in the last years. Dr. Seán Ernst McGlynn, the composer's grandson donated a significant amount of documents and memorabilia to the Institute for Musicology of the Research Center for the Humanities of the Hungarian Academy of Sciences, while the Hungarian Academy of Sciences could purchase the collection deposited by Dr. McGlynn at the Florida State University, too.

As the exhibited documents tell us, in the last ten years of his life the composer had to rest content with far more modest living conditions and moderate successes than earlier. The fight against political accusations after the war, the fall in social status and the everyday difficulties of emigration all left their mark on his work. In the teeth of all the hardship Dohnányi preserved the legendary harmony of his character, and so the chronicle of his late-life years reveals intimate family life, several successful concerts, a circle of admiring students and not least, exciting new compositions, instead of gnawing introversion.

100.

A kiállított dokumentumok listája / *List of the Exhibited Documents**

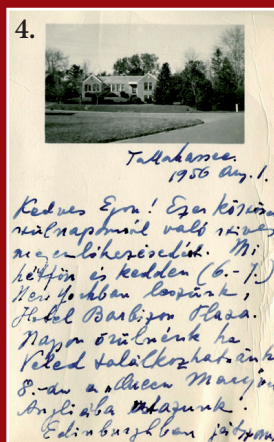
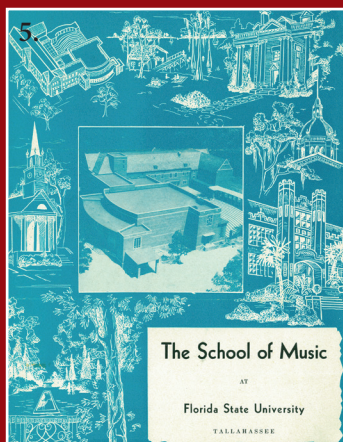
1. tárló / *Showcase No. 1*

Dohnányi, a Florida State University professzora /
Dohnányi, Professor of The Florida State University

1. Az idős Dohnányi a zongoránál, fénykép, 1958 k. / *The old Dohnányi at the piano, photo, c. 1958*
2. Florida térképe, 1950-es évek / *Map of Florida, 1950s*
3. Tallahassee belvárosa, képeslap, 1950-es évek / *Downtown of Tallahassee, postcard, 1950s*
4. Dohnányi képeslapja Kenton Egonnak tallahassee-i háza fényképével, 1956 / *Dohnányi's postcard to Egon Kenton with the photo of his Tallahassee house, 1956* [az MTA BTK Zenetudományi Intézet korábbi szerzeményezése / *earlier purchase of the Institute for Musicology of the Hungarian Academy of Sciences*]
5. A Florida State University [Floridai Állami Egyetem] zenei tanészékének ismertetője, 1950 / *Brochure of The Florida State University School of Music, 1950*
6. Dohnányi élvezi a floridai napsütést, fénykép, 1950 k. / *Dohnányi's enjoying the sunshine of Florida, photo, c. 1950*
7. Dohnányi-portré, fénykép, 1957 k. / *Dohnányi-portrait, photo, c. 1957*
8. Dohnányi tanítványai körében, fénykép, 1958 k. / *Dohnányi with his students, photo, c. 1958*

* A lista sorszámai néhány esetben nem egyes dokumentumokra, hanem szorosan összetartozó dokumentumcsoportokra utalnak. Ha másképp nem jelezzük, a dokumentumok lelőhelye az MTA BTK Zenetudományi Intézet 20-21. Századi Magyar Zenei Archivum és Kutatócsoport Dohnányi-gyűjteményének amerikai hagyatéka. / *In some cases, the serial numbers do not refer to single documents but closely connected document groups. If it is not distinctly indicated, the provenance of the documents is Dohnányi's American estate in the collection of the Archives and Research Group for 20th-21st Century Hungarian Music of the Institute for Musicology of the Hungarian Academy of Sciences RCH.*

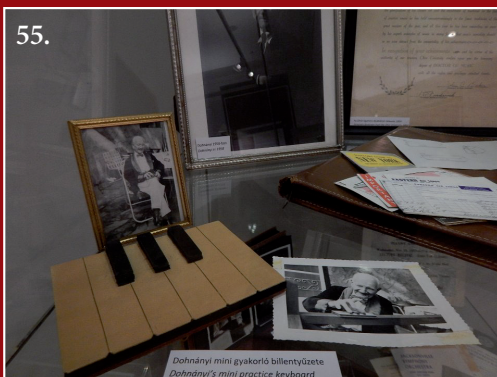
9. George Oldroy: *The Technique and Spirit of Fugue* (1949) c. könyve Dohnányi kézirásos jegyzeteivel / book with Dohnányi's handwritten comments
10. Dohnányi levele egyik tanítványához, Catherine A. Smith-hez, 1955. december 13. / *Dohnányi's letter to one of his students, Catherine A. Smith, December 13, 1955*
11. Dohnányi az FSU díszdoktoraként Karl Kuersteiner dékánnal, fénykép, 1957 / *Dohnányi as the honorary doctor of the FSU with Dean Karl Kuersteiner, photo, 1957*
12. Zachár Ilona naplója, 1955 / *Ilona Zachár's diary, 1955*
13. Zachár Ilona művei Dohnányival kapcsolatban *Message to Posterity* (1960), *From Death to Life* (1960), *Búcsú és üzenet* (1962/1963), *Ernst von Dohnányi: A Song of Life* (2012) / *Ilona Zachár's works on Dohnányi*
14. Dohnányi harmadik felesége, Zachár Ilona, fénykép, 1950 k. / *Dohnányi's third wife, Ilona Zachár, photo, c. 1950*
15. Dohnányi sírja Tallahassee-ben, fénykép, 1960 / *Dohnányi's tomb in Tallahassee, photo, 1960*
16. A Florida State University kézikönyvei, programfüzetei, 1950-es évek / *Handbooks and brochures from the FSU, 1950s*
17. Dohnányi és felesége az Ohio Universityn, fénykép, 1949 / *Dohnányi and his wife at Ohio University, photo, 1949*

2. tárló / Showcase No. 2

Dohnányi íróasztala / *Dohnányi's Desk*

18. Dohnányi Zachár Ilonával, fénykép, 1958 körül / *Dohnányi with Ilona Zachár, photo, c. 1958*
19. Dohnányi levele feleségéhez az *Amerikai rapszódia* bemutatójáról, 1954. február 13. / *Dohnányi's letter to his wife about the premier of his American Rhapsody, February 13, 1954*
20. Dohnányi olvasmánya a modern hárfa-írásmódról / *Dohnányi's reading about the modern writing for the harp – Carlos Salzedo: The Modern Study of the Harp (1920)*
21. Dohnányi zsebnaptára, 1954 / *Dohnányi's pocket calendar, 1954*
22. Dohnányi névjegykártyája / *Dohnányi's calling card*
23. Dohnányi: Concertino hárfára és kiscszenekarra, szerzői autográf, 1952 / *Dohnányi: Concertino for Harp and Small Orchestra, autograph manuscript, 1952 [az MTA BTK Zenetudományi Intézet korábbi szerzeményezése / earlier purchase of the Institute for Musicology of the Hungarian Academy of Sciences]*
24. Dohnányi íróasztala tallahassee-i otthonában, fénykép, 1960 / *Dohnányi's desk in his Tallahassee home, photo, 1960*
25. Dohnányi kézírásos jegyzetei Beethovenről szóló előadásához, 1955 körül / *Dohnányi's hand-written notes for his lecture-recital on Beethoven, c. 1955*

26. Dohnányi tolla / *Dohnányi's pen*
27. Játékmajom kabala Dohnányi asztaláról / *Dohnányi's favorite toy monkey from his desk*
28. Dohnányi unokájával, a kisbaba Seàn Ernst McGlynnel, az amerikai hagyatéék későbbi adományozójával, fénykép, 1956 / *Dohnányi with his grandson, the baby Seàn Ernst McGlynn, later donor of the American legacy, photo, 1956*
29. Cecil Gray: *The Forty-Eight Preludes and Fugues of J. S. Bach* (1948) c. könyve Dohnányi jegyzeteivel / *book with Dohnányi's comments*
30. Dohnányi naptárai, jegyzetfüzete / *Dohnányi's calendars, notebook*
31. Dohnányi végrendelete, 1947 / *Dohnányi's last will, 1947*
32. Dohnányi vegyes pénzügyi dokumentumai, 1950-es évek / *Dohnányi's miscellaneous financial documents, 1950s*
33. Mappa Dohnányi jegyzeteivel: az *Amerikai rapszódia* hangszerelése, zeneművek keletkezése, szószeret, 1954 előtt / *Folder with Dohnányi's notes: orchestration of the American Rhapsody, list of works, vocabulary, before 1954*
34. Szórólapok az 1950-es évek Amerikájából / *Advertisements from the USA, 1950s*

3. tárló / *Showcase No. 3*

Dohnányi könyvespolca / *Dohnányi's Bookcase*

35. A vezénylő Dohnányi egy gyermekrajzon, dátum nélk. / *The conductor Dohnányi on a child's drawing, without date*
36. Dohnányi portréja, fénykép, 1958 / *Dohnányi portrait, photo, 1958*
37. Dohnányi vegyes zenei könyvei / *Dohnányi's miscellaneous books on music*
38. Glen Michaels: „*Oh' You're a Musician!*” (1951), karikatúrás könyv / *book of caricatures*

39. Ajándékkönyv Dohnányitól feleségének, 1939 karácsonya / *Gift-book from Dohnányi to his wife, Christmas 1939*
40. Dohnányi, felesége és nevelt lánya, fénykép, 1952 karácsonya / *Dohnányi, his wife and his step-daughter, photo, Christmas 1952*
41. Margaret B. Boni (szerk. / ed.): *The Fireside Book of Folk Songs* (1949), az Amerikai rapszódia dallamainak forrása / *source of the melodies used in the American Rhapsody*
42. A három hónapos Dohnányi Ernő, fénykép, 1877 / *The three-month-old Ernst von Dohnányi, photo, 1877*
43. Dohnányi saját tervei könyvszekrényéhez, 1950 k. / *Dohnányi's own design for his bookcase, c. 1950*
44. Dohnányiék dominója / *The Dohnányis' domino game*
45. Dohnányi egyik utolsó portréja, fénykép, 1959 k. / *One of Dohnányi's last portraits, photo, c. 1959*
46. Dohnányi könyvespolca Tallahassee-ben, fénykép, 1960 / *Dohnányi's bookcase in Tallahassee, photo, 1960*
47. Dohnányiék barométere / *Barometer from the Dohnányi house*
48. Dohnányinak dedikált könyvek / *Books dedicated to Dohnányi: Hans Moldenhauer: Duo-Pianism* (1950), *The New Yorker Album* (1951)
49. Dohnányi szemerősítő gyakorlatai / *Dohnányi's eye-exercises*
50. Dohnányi könyvei és kottái / *Dohnányi's books and scores*

Koncertturnék az Egyesült Államokban / *Concert Tours in the United States*

51. Az Ohiói Egyetem díszdoktori oklevele, 1954 / *Honorary doctorate from the Ohio University, 1954*
52. Dohnányi táskája és utazási dokumentumai / *Dohnányi's bag and travel documents*
53. Dohnányi portréja, fénykép, 1958 / *Dohnányi portrait, photo, 1958*
54. Dohnányi úti készlete: illatszerek, körömrészelők, nyakkendőű, dugóhúzó / *Dohnányi's travel kit: perfume, nail files, tie-pin, tailspin*
55. Dohnányi mini gyakorló billentyűzete és fotók, 1955 k. / *Dohnányi's mini practice keyboard and photos, c. 1955*
56. Dohnányi vezényel Athensben, fénykép, 1954 / *Dohnányi is conducting in Athens, photo, 1954*
57. Vegyes programok, szórólapok Dohnányi amerikai koncertjeiről / *Miscellaneous programs, brochures of Dohnányi's American concerts*
58. Emlékérem az Ohio Universitytól, 1954 / *Medallion from the Ohio University, 1954*
59. Dohnányi átveszi a „város kulcsát” Atlantic City polgármesterétől, kulcs és fénykép, 1953 / *The “key of the city” is given to Dohnányi by the mayor of Atlantic City, the key and photo, 1953*
60. Fotóalbumok – Dohnányi egyik legtehetségesebb Floridai tanítványával, Joan Holley-val, fénykép, 1953 k. / *Photo albums – Dohnányi with one of his most talented students in Florida, Joan Holley, photo, c. 1953*
61. Dohnányi fényképezőgépe / *Dohnányi's camera*
62. Dohnányi fényképez, fénykép, 1955 k. / *Dohnányi's taking a picture, photo, c. 1955*

5. tárló / Showcase No. 5

Az emigráns Dohnányi: az emigráció állomásai, amerikai állampolgárság, politikai vádak / *Dohnányi, The Emigrant: Stations of His Emigration, American Citizenship, Political Accusations*

- 63–64. Dohnányi magyar útlevele, 1938 – Budapesti képeslap / *Dohnányi's Hungarian passport, 1938 – Postcard of Budapest*
- 65–66. Ausztriai igazolvány, 1946 – Képeslap Neukirchen am Waldeből / *Austrian identity card, 1946 – Postcard of Neukirchen am Walde*
- 67–69. Francia úti okmány, 1948 – Képeslapok: Beaulieu-sur-Mer, Genova / *French travel certificate, 1948 – Postcards: Beaulieu-sur-Mer, Genova*
- 70–71. Argentín igazolvány (1948) – Tucumáni képeslap / *Certificate from Argentina, 1948 – Postcard of Tucumán*
72. Dohnányi úton Európa felé nagy-britanniai fellépéseire, fénykép, 1956 / *Dohnányi on the way back to Europe to his concerts in Great Britain, photo, 1956*
- 73–74. Magyarországi emlékek (babák és képeslap a háború sújtotta Budapestről) / *Relics from Hungary (dolls and postcard of the war-torn Budapest)*
75. Kiadványsorozat az új amerikai állampolgároknak, 1955 / *Brochures for the new US citizens 1955*
76. Dohnányi kéziratot jegyzetei az amerikai állampolgársági vizsgára, 1955 / *Dohnányi's hand-written notes for his US citizenship test, 1955*
77. Dohnányi és családja az amerikai állampolgárság átvételekor, fénykép, 1955 / *Dohnányi and his family after receiving the US citizenship, photo, 1955*
- 78–79. Dohnányi vér szerinti fiai, Hans és Mátyás, a II. világháború áldozatai, fényképek, 1940-es évek / *Dohnányi's two sons, Hans and Mátyás, victims of World War II, photos, 1940s*
80. Dohnányi zsebnaptára, 1944 / *Dohnányi's pocket calendar, 1944*
81. Az *Ember* című New York-i lap politikai cikkei Dohnányi ellen,

- 1948 / *Political accusations in the New York journal, Az Ember, 1948*
82. További politikai cikkek amerikai lapokban, 1948–1949 / *Further political articles in American newspapers, 1948–1949*
83. Dohnányi közjegyző előtt tett nyilatkozata a politikai vádakról, 1948 / *Dohnányi's notary statement about the political charges, 1948*
84. Ernest Ansermet levele Dohnányi mellett, 1949 / *Ernest Ansermet's letter standing up for Dohnányi, 1949*
85. Weiner Leó levele Sugár Jenőhöz Dohnányi mellett, 1948 / *Leó Weiner's letter to Jenő Sugár standing up for Dohnányi, 1948*
86. Tárgyi küldemények Dohnányiéknak a kommunista Magyarországról, 1950-es évek / *Gifts for the Dohnányis from the Communist Hungary, 1950s*

Képek Dohnányiék otthonának falairól / *Pictures from the Walls of the Dohnányis' Home*

87. Hellebranth Berta grafikája az idős Dohnányiról az alkotó ajánlásával, 1954 / *Berta Hellebranth's graphics of the old Dohnányi with the artist's dedication, 1954*
88. Dohnányi harmadik felesége, Zachár Ilona, fénykép, 1930-as évek / *Dohnányi's third wife, Ilona Zachár, photo, 1930s*

89. Az idős Dohnányi a zongoránál, fénykép, 1958 k. / *The old Dohnányi at the piano, photo, c. 1958*
90. Dohnányi szülővárosa, Pozsony, másolat A. Fesca metszete alapján, 1862 / *Dohnányi's hometown, Pozsony, copy after A. Fesca's engraving, 1862*
91. Pozsony: Klarissza utca és Dohnányiék háza, másolat A. Steger rajzai alapján / *Klarissza street and the Dohnányis' house in Pozsony, copy after A. Steger's drawings*
- 92–95. Vegyes portrék (fényképek): Dohnányi édesanyja, Szlabey Ottilia; Dohnányi édesapja, Dohnányi Frigyes; Dohnányi húga, Mária és sógora, Kováts Ferenc; Dohnányi fia, Mátyás / *Miscellaneous portraits (photos): Dohnányi's mother, Ottilia Szlabey / Dohnányi's father, Frigyes Dohnányi / Dohnányi's younger sister, Mária and his brother-in-law, Ferenc Kováts / Dohnányi's son, Mátyás*

További tárgyak, képek / *Further Objects, Photos*

96. Dohnányi fehér kardiánjában, felesége társaságában, fénykép, 1958 k. / *Dohnányi in his white cardigan in the company of his wife, c. 1958*
97. Dohnányi saját ruhadarabjai: kalapok, sál, kardián / *Dohnányi's own accessories: hats, scarf, cardigan*
98. Hímzett ülőpárnák Dohnányiék otthonából / *Embroidered seat cushions from the Dohnányis' home*
99. Dohnányi portréja, Vajda M. Pál felvétele, fénykép másolata, 1926 / *Dohnányi's portrait, photo by Pál Vajda M., copy of photo, 1926* [az MTA BTK Zenetudományi Intézet korábbi szerzeményezése / *earlier purchase of the Institute for Musicology of the Hungarian Academy of Sciences*]
100. Dohnányi kései portréja, fénykép másolata, 1958 k. / *Dohnányi's late portrait, copy of photo, c. 1958*
101. Dohnányi: Cadenza Mozart C-dúr zongoraversenyéhez (K. 467), szerzői autográf másolata, 1941–1942 / *Dohnányi: Cadenza for Mozart's Piano Concerto in C Major (K. 467), copy of the autograph manuscript, 1941–1942* [az MTA BTK Zenetudományi Intézet korábbi szerzeményezése / *earlier purchase of the Institute for Musicology of the Hungarian Academy of Sciences*]

7.

